

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Öppna förskolan Pärlan

2018-2019

Antagen
Mariestad
2018-11-30

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Syfte	4
1.2. Ansvar	4
2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder	5
2.1 Undersök	5
2.2 Analysera	6
2.3 Planerade aktiva åtgärder	7
3. Förankring av planen (samverkansskyldighet)	12
3.1 Barns/elevs delaktighet	12
3.2 Vårdnadshavares delaktighet	12
3.3 Medarbetares delaktighet	12
4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling	13
5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår	16
5.1 Följ upp och utvärdera	16
5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder	16
6. Referenser	19
7. Bilagor	20
7.1 Bilaga 1 – Definitioner	20
8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument	23
8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet	25

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Öppna förskolan Pärkans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns trygghet och deras rättigheter när de vistas på öppna förskolan Pärkan.

1.2. Ansvar

Barn- och elevhälsochef ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder

2.1 Undersök

Undersökning om det finns risker för diskriminering, kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Öppna förskolan är inte en lagstadgad verksamhet, vi har valt att göra en plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Öppna förskolans undersökning utgår från olika metoder för att synliggöra risker och hinder som kan uppstå i verksamheten. De metoder som används är pedagogens observationer, diskussioner, samt gemensamma reflektioner i samverkan med andra professioner i familjecentralen. Under 17/18 glömdes enkäten till vårdnadshavarna att lämnas ut. Även om enkäten inte är gjord, så upplever pedagogen att det är god stämning, att alla verkar kunna vara delaktiga och känna sig trygga i verksamheten, som i sin tur leder till ett öppet klimat för att lyfta svåra frågor. Enkäten är en del av den kvalitetssäkring som görs på öppna förskolan, eftersom det görs under en vecka på hösten och en vecka på våren. Under läsåret 17/18 glömdes det av att göra enkätundersökningar. För att undvika detta, ska det göras ett årshjul över aktiviteter som ska göras under 18/19.

Pedagogen upplever att det inte varit några kränkningar under föregående år, men är samtidigt medveten om att det är svårt att kunna se och höra allt som händer under dagen. Pedagogerna har inga upplevelser eller vetskap om att någon känt sig kränkt, trakasserad eller diskriminerad när de besökt öppna förskolan. Det har inte gjorts några anmälningar till barn- och elevhälsoschef. Pedagogens förhållningssätt är viktig för att både barn och vuxna ska känna välkomna och trygga i verksamheten.

I följande områden har vi identifierat risker och hinder.

Kränkande behandling

En risk är att vi inte uppmärksammar kränkande behandling när det är många besökare och pedagogerna arbetar mycket ensam och har svårt att uppmärksamma allt som händer. Vi har en mångfald av barn och vårdnadshavare som kommer olika dagar och olika frekvent. Det gäller för pedagogen att vara uppmärksam på att ingen kränkande behandling förekommer.

Diskriminering

En fara som vi kan se i alla diskrimineringsgrunderna, är att eftersom det är en öppen verksamhet kan det vara svårt att uppmärksamma olika diskussioner, besökarna emellan. Där har pedagogen en viktig roll att lyfta olika perspektiv.

Kön och könsöverskridande identitet eller uttryck

På öppna förskolan vill vi att barn och vuxna ska bli bemötta utifrån individ inte utifrån kön. Miljön är anpassad för alla barn och vuxna. Risker finns att falla tillbaka i stereotypa könsroller, och det är viktigt att vara medveten och förhindra detta.

Etnisk tillhörighet

Alla besökare bemöts på samma sätt med respekt och tillit och allas lika värden.

Religion eller annan trosuppfattning

Alla som är anställda eller är på besök i öppna förskolan, ska bemötas på samma sätt oavsett religion eller annan trosuppfattning.

Funktionsnedsättning

Tillgängligheten är god för barn/föräldrar med funktionsnedsättningar. Finns en liten trappa i lokalen, det finns mobil ramp att sätta upp ifall det skulle behövas. Det finns möjlighet att använda sig av TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation).

Ålder

Öppna förskolan har sin verksamhet riktad för barn, 0-6 år.

Sexuell läggning

Alla ska bli bemötta på lika villkor oavsett sexuell läggning.

2.2 Analysera

Analys av orsaker till upptäckta risker och hinder.

På Öppna förskolan kommer barnen tillsammans med sina vårdnadshavare och deltar i verksamheten som erbjuds. Eftersom det är en öppen verksamhet kan gruppkonstellationen se olika ut dag för dag eller vecka för vecka.

Vårdnadshavarna har det yttersta ansvaret för sina barn och pedagogen har ansvar för verksamheten som bedrivs. Vi strävar att vara ett stöd för alla familjer i deras ansvar för fostran, utveckling, lärande och växande. Vår önskan är att alla vårdnadshavare ska känna att de utvecklas och stärks i sin föräldraroll. Ingen som vistas i vår verksamhet ska bli utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

2.3 Planerade aktiva åtgärder

Främjande och förebyggande åtgärder som skäligen kan krävas. Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Pedagog, och andra professioner tillhörande familjecentralen föregår med gott bemötande så att alla känner sig sedda och bekräftade. Skapar goda relationer till alla besökare.	Dagligen	Pedagog på öppna förskolan, samt de övriga professionerna inom familjecentralen(FC).
Pedagog stöttar i att relationerna mellan besökarna skapas.	Dagligen	Pedagog på öppna förskolan
Det är viktigt att alla känner sig trygga, att komma till öppna förskolan och att alla kan känna, att de befinner sig i ett sammanhang(KASAM).	Dagligen	Pedagog
Ha en miljö som ger alla barn samma förutsättningar i leken. (gällande samtliga diskrimineringsgrunder).	Materialet som finns byts ut regelbundet, för att vara inbjudande för lek och samspel för alla.	Pedagog på öppna förskolan
Böcker på olika språk	Ses över i januari-19 och ev. köpa in eller låna på biblioteket.	Chef/ pedagoger
Material som köps är medvetet valt för att passa alla.	Vid behov	Pedagog på öppna förskolan
På öppna förskolan finns en almanacka som är mångkulturell	Den nya almanackan köps in januari 2019	Pedagog på öppna förskolan
Enkätundersökning till vårdnadshavarna	Vecka 17 2019	Pedagog på öppna förskolan
Arabisktalande resurs, som kan stötta i och ha kunskap i den arabiska kulturen. Detta gör att det kan vara många givande	Löpande under de dagar hon är på öppna förskolan.	Pedagog kan inspirera till samtal.

<p>samtal om likheter och olikheter hos oss alla.</p>		
<p>Lägga ut information på Facebook om vad som händer i verksamheten.</p>	Löpande	Pedagog
<p>Genom appen, WhatsUp får de arabisktalande, information om verksamheten och olika aktiviteter som erbjuds.</p>	Löpande	Extratjänst
<p>Synliggöra verksamheten genom att lägga ut bilder på sociala medier.</p>	Löpande	Pedagog
<p>Inspirera till samtal, som utgår från diskrimineringsgrunderna.</p>	Varje dag	Pedagog
<p>Bjuda in så att alla känner sig delaktiga i verksamheten.</p>	Varje dag	Pedagog
<p>Vid entrén finns skyltar där det står välkommen på många olika språk. De språk som finns, representerar de olika språk som finns bland familjerna som besöker öppna förskolan.</p>	<p>Vid behov beställs välkommensskyltar på andra språk än de som finns.</p>	Pedagog
<p>Ge information om öppna förskolans verksamhet i Tillsammans för Mariestad. Pedagog bjuder in att komma till verksamheten, som genererar i goda relationer.</p>	Ca 2 ggr/mån	Pedagog på öppna förskolan
<p>Det finns anpassade öppningstider, utifrån ålder, t.ex. 0-1 år och 0-6 år.</p>	Utifrån schema	Pedagog

Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Fråga familjerna vilket hemspråk som talas.	När det kommer nya besökare	Pedagog
Introducera planen för de olika professionerna inom Familjecentralen.	Samverkansmöte under hösten	Pedagog/specialpedagog
Skapar nätverk, t.ex. kyrkan, Röda korset, Glädjespridarna, integrationen och Rädda barnen.	Pågår under hela året	Pedagog på öppna förskolan
Bjuda in barnbibliotekarie till öppna förskolan. Be bibliotekarien att ta med en anpassad boklåda utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.	Januari-19	Pedagog på öppna förskolan
Göra en enkätundersökning	Hösten-18	Pedagog
Märka upp material, med bilder	Hösten-18	Pedagog
Barnmorskemottagningen(BMM) kommer kontinuerligt med en grupp blivande föräldrar till öppna förskolan. Pedagog visar vad verksamheten erbjuder. De som inte ingår i BMMs föräldrautbildning, kan barnmorskan följa med till verksamheten.	Kontinuerligt under året.	Pedagog och BMM
Diskutera och fråga vårdnadshavarna om någon är intresserad av att vara delaktig i framtagandet av planen. Samt hur vi kan få mer kunskap om vårdnadshavarnas tankar, utifrån t.ex. diskrimineringsgrunderna.	Höst och vår.	Pedagog

TAKK(tecken som alternativ och kompletterande kommunikation)-föreläsning.	Vid behov	Pedagog bjuder in specialpedagog
TAKK-utbildning,	17/9 och 3/12	Specialpedagog

3. Förankring av planen (samverkansskyldighet)

Arbetet med aktiva åtgärder samverkas med barn, vårdnadshavare och personal.

3.1 Barns/elevs delaktighet

Vi har många olika barn i vår verksamhet varje dag, en del kommer regelbundet och en del då och då. Vi gör barnen delaktiga i likabehandlingsarbetet i samspel, lek och kreativitet.

Inga barn har varit med i processen (framtagande, arbetet, utvärdering) att ta fram plan mot diskriminering och kränkande behandling

3.2 Vårdnadshavares delaktighet

På öppna förskolan kommer det olika vårdnadshavare, dag för dag och det innebär att det är svårt att göra dem delaktiga i planen.

Två gånger per år görs en föräldraenkät, det förs dagliga samtal och diskussioner, detta ligger för grund för plan mot diskriminering och kränkande behandling. För att få bättre bild av vårdnadshavarnas upplevelse av vistelsen på Öppna förskolan, så kommer enkäten göras även under hösten.

3.3 Medarbetares delaktighet

Ansvarig pedagog på öppna förskolan har tillsammans med ansvarig specialpedagog gjort planen. Ansvarig pedagog informerar alla olika professioner inom familjecentralen, dessa är BHV-sköterska, barnmorska och socialtjänst. Även den extratjänst som just nu finns på öppna förskolan får information om planen. Deras tankar, reflektioner och åsikter tas med i det fortsatta arbetet med planen.

4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling

4.1 Information om hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Har barnet blivit kränkt av ett annat barn eller vuxen?
Meddela personal på öppna förskolan.
- Har barnet blivit kränkt, diskriminerat eller trakasserat av personal?
Meddela Barn- o elevhälsochef Stina Lindell 0501-75 52 08

4.2 Rutiner för all personal i öppna förskolan.

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All person inom öppna förskolan har skyldighet att anmäla alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.

4.3 Rutiner för att utreda och åtgärda och dokumentera när barn kränks av annat barn.

- Den som upptäcker eller får information om misstänkt kränkning och/eller diskriminering ansvarar för att åtgärder vidtas.
- Barn- och elevhälsochef informeras om det inträffade.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”, Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Vårdnadshavare informeras, detta gäller både den som har kränkt och den som kränkts.
- Anmälaren ansvarar för dokumentation, (vidtagna åtgärder och datum för uppföljning)
- Barn- och elevhälsochef Stina Lindell, gör en utredning och skickar anmälan till nämnd.
- När utredningen har avslutats ska barn- och elevhälsochef göra regelbundna återkopplingar, utvärderingar och uppföljningar av händelsen med berörda barn samt vårdnadshavare.

4.4 Rutiner för när anställda kränker, diskriminerar eller trakasserar barn.

- All personal har anmälningsskyldighet till barn- och elevhälsochef, vilket ska ske skyndsamt.
- Fyller i blanketten ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”. Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Barn- och elevhälsochef agerar samtalsledare under utredningssamtalet.
- Barn- och elevhälsochef kontaktar berört barns vårdnadshavare.
- Tidsbestämd uppföljning(Barn- och elevhälsochef)
- Ev. polisanmälan av barn- och elevhälsochef.
- Alla insatser ska dokumenteras av barn- och elevhälsochef.
- Barn- och elevhälsochef skickar ”Anmälan till nämnd”.

Avgränsningar

Om barn/elev/studerande kränker vuxen (ej elev/studerande/personal) omfattas den kränkningen inte av rutin vid diskriminering och/eller kränkande behandling. Blanketten ”Anmälan till förskolechef/rector vid diskriminering och kränkande behandling” används dock även i detta fall.

Gäller kränkningen personal omfattas ärendet av arbetsmiljölagen.

Utredning/rapportering

Förskolechef/rector startar utredning och vidtar åtgärder. Förskolechef/rector är enligt delegation (C25) från utbildningsnämnden skyldig att skyndsamt utreda anmälan samt återrapportera det till avdelningschef och nämnd med hjälp av framtagna blanketter för anmälan, utredning och åtgärder av diskriminering och kränkande behandling. Ärenden som är anmälda till Skolinspektionen eller Barn- och elevombudsmannen (BEO) rapporteras till nämnd av förskolechef/rector. Ärenden som inte är anmälda till Skolinspektionen eller BEO rapporteras till nämnd av avdelningschef. När samtliga ovanstående steg i ett ärende har utförts och förskolechef/rector anser att insatta åtgärder fungerar och diskrimineringen/kränkningen upphört avslutas ärendet

Uppföljning

När utredning har avslutats ska förskolechef/rector göra regelbundna uppföljningar med berörda barn/elever samt vårdnadshavare. Uppföljningen ska dokumenteras på blankett ”Åtgärder vid diskriminering och kränkande behandling” samt diarieföras. Sektor utbildning sammanställer inkomna anmälningar av diskriminering och kränkande behandling. En analys görs för att bland annat se om ärendena är behandlade, se vilka typer av anmälningar som har kommit in, vilka barn/elever/enheter som är berörda, frekvenser/antal m.m. Sammanställning redovisas till nämnd vid två tillfällen per år.

Diarieföring

Diarieför anmälan före inlämnande till nämnd. Ange diarienummer på underlaget. Använd samma diarienummer om det gäller kränkning mot samma barn/elev, detta för att se om något barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar (skickas till Jenny Ryberg).

5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår

5.1 Följ upp och utvärdera

Uppföljning och utvärdering avseende föregående läsårs undersökning och analys av orsaker till upptäckta risker och hinder.

Se 5.2

5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder

Föregående läsårs åtgärder	Åtgärd uppfylld	Utvärdering/analys av åtgärd
Pedagog, och andra professioner tillhörande familjecentralen föregår med gott bemötande så att alla känner sig sedda och bekräftade. Skapar goda relationer till alla besökare.	Ja	Detta vet pedagog eftersom vårdnadshavare berättar att de blir sedda och känner sig trygga och välkomna. Många säger att de känner att de kan vara som de är och det gör att det blir lättare att skapa relationer med varandra.
Pedagog stöttar i att relationerna mellan besökarna skapas.	Ja	Pedagog bjuder in till samtal och andra aktiviteter, för att alla besökarna ska känna sig delaktiga. Ett flertal av vårdnadshavarna börjar att träffas och umgås privat, speciellt de som har gått på babymassage.
Ha en miljö som ger pojkar och flickor samma förutsättningar i leken.	Ja	De saker och miljöer som finns på öppna förskolan, upplevs positivt av både pojkar och flickor. Det viktigaste är att inte benämna vissa saker som specifika för flickor eller pojkar.
Böcker på olika språk	Ja	Det finns böcker på flera språk och böckerna finns på de språk som representerar besökarna. Pedagog har många böcker, som kontinuerligt bytts ut. Däremot kan det bli aktuellt längre

		fram, beroende på vilka språkgrupper som finns i verksamheten.
Material som köps är medvetet valt för att passa alla.	Ja	Det är viktigt att det finns material som vårdnadshavarna kan vara delaktiga i med barnet. Detta kan inspirera vårdnadshavarna till lek och samvaro även i hemmet. I första hand försöker pedagogen att det ska passa alla barn, men i vissa fall så köps material utifrån ålder. Eftersom barnen är mellan noll till sex år.
På öppna förskolan finns en almanackan, ” <i>Multireligös almanacka</i> ”	Ja	Den används i olika samtal, kring olika högtider. En reflektion är om vi kan bjuda in och fira olika högtider?
Enkätundersökning till vårdnadshavarna	Nej	Det glömdes för första gången, sedan vi började med enkätmätning. Vi har funderingar på om vi ska göra ett årshjul, för att säkerställa att det blir gjort.
Sätta upp skyltar där det står välkommen på olika språk	Ja	Besökarna uttrycker att det känns välkomnande och att deras språk uppmärksammas. De språk som finns på väggen i korridoren, är besökarnas språk. Det som saknas är kinesiska(mandarin) och detta ska beställas.
Skapar relationer med Tillsammans för Mariestad	Ja	Varannan torsdag besöker pedagogen Tillsammans för Mariestad. Där skapas relationer och ges information om öppna förskolans verksamhet. Detta generera i nya besökare, oftast är det arabisktalande familjer.
Skapar nätverk, t.ex. kyrkan, Röda korset, Glädjespridarna,	Ja	Ett av syftet med samarbetet är att kunna stötta och hjälpa familjer att

integrationen och Rädda barnen.		kunna komma i kontakt med de olika organisationerna.
Bjuda in barnbibliotekarie till PärLAN. Be att hon tar med en anpassad boklåda utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.	Nej	<p>Barnbibliotekarien har inte blivit inbjuden till öppna förskolan. En av anledningarna är att det så sällan läses böcker och en annan är att miljön inte bjuder in till lässtund. Pedagog upplever att läsandet av böcker inte prioriteras när familjerna besöker öppna förskolan. Böcker finns synliga på en list på väggen för att inspirera till läsande</p> <p>Den lugna hörnan används mest av matande(amning eller nappflaska) och för vissa samtal i enskildhet. Däremot tar pedagog upp vikten av att läsa för sina barn. Pedagogen har kontinuerligt sagoläsning för barnen.</p> <p>Barnbibliotekarien är inbjuden och är en del av familjecentralens utbildningstillfällen.</p>
Göra en enkätundersökning hösten-17	Nej	<p>Det har tidigare inte gjorts någon enkätundersökning under hösten. Hösten 2017, glömdes den bort. Vi ska göra ett årshjul, för att säkerställa att det blir gjort.</p>

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.